

**Pierwszy Krajowy Okrągły Stół dotyczący
Finansowania Efektywności Energetycznej
23-24 marca 2021 (on-line)
Sprawozdanie**

Organizator: **sape**

roundbaltic@sape.org.pl

<https://sape.org.pl/roundbaltic/>

Patronat

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

RoundBaltic RoundBaltic – Promotion of Smart Finance for Smart Buildings in the
Baltic Region with focus on Poland,
Latvia and Denmark, H2020 umowa nr 957051

Funded by the Horizon 2020 Framework
Programme of the European Union

1 TŁO SPOTKANIA

Tło spotkania było podyktowane wynikami diagnozy¹ sporządzonej w pierwszej fazie projektu Round Baltic.

Przedmiotem diagnozy jest próba:

- identyfikacji potencjałów finansowania poprawy efektywności energetycznej w sektorach budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego, jednorodzinne i użyteczności publicznej oraz w MŚP w Polsce,
- ilustracja funkcjonujących instrumentów finansowych i ram dla inwestycji w poprawę efektywności energetycznej,
- formułowanie wstępnych rekomendacji w celu zwiększenia zdolności finansowania zrównoważonych inwestycji.

Diagnoza krajowa opierała się na rekomendacjach wynikające z obrad II Okrągłego Stołu ds. finansowania efektywności energetycznej organizowanego w ramach inicjatywy Forum SEI², które zgrupowano następująco:

Wsparcie inwestycji na poziomie lokalnym

- Wesprzeć gminy w tworzeniu kompleksowych baz danych, które będą wykorzystywane do strategicznego i krótkoterminowego planowania wykorzystania energii;
- Zbliżyć sektor publiczny, w szczególności doradców energetycznych NFOŚiGW do sektora prywatnego, w tym do agencji energetycznych i audytorów energetycznych, w celu pogłębiania Kompleksowej Obsługi Inwestorów (one-stop-shop) publicznych i niepublicznych;
- Kontynuować poprawę warunków dla działalności firm ESCO, w szczególności w rozwoju instrumentów gwarancyjnych;
- Wyłączyć spod podatku bankowego produkty bankowe finansując „zielone inicjatywy”, w tym energię z odnawialnych źródeł energii, czy mające na celu poprawę efektywności energetycznej;
- Utworzyć Miejski Funduszu Wsparcia w przygotowaniach przedsięwzięć efektywnych energetycznie.

Wsparcie dla poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach

- Kierunkowo stworzyć mechanizm uwzględniający komponent gwarancyjny dla przedsiębiorstw i/lub instytucji finansowych, komponent grantowy – pokrywający koszty obsługi funduszy, w tym pomocy technicznej, i komponent zwrotny;
- Wprowadzić ulgi podatkowe dla MŚP podejmujących działania mające na celu oszczędności energii;
- Potrzebny jest szereg zmian w ustawodawstwie regulującym rynek efektywności energetycznej, w celu ułatwienia korzystania przez inwestorów z systemów wsparcia przez białe certyfikaty;
- Konieczne jest uwzględnienie, opisanie i umocowanie w dokumencie strategicznym dla polityki Państwa np. w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju lub KPEiK, istotnej roli przedsiębiorstw.

Wsparcie dla poprawy efektywności energetycznej w budynkach

- Skoordynować zapisy w aktach prawnych związanych z efektywnością energetyczną;
- Wprowadzić klasy energetyczne i emisyjne na świadectwach charakterystyki energetycznej budynków. Zmodyfikować metodologię audytów energetycznych (efektywności energetycznej), tak aby była możliwość jej stosowania dla różnych instrumentów wsparcia;
- Wprowadzić system ewidencji inwestycji wraz z kontrolą i monitoringiem efektów inwestycji;
- Zakazać montażu kotłów na paliwo stałe w nowobudowanych budynkach oraz w budynkach poddawanych modernizacji;
- Promować włączanie się właścicieli budynków do efektywnych energetycznie i przyjaznych środowisku lokalnych systemów energetycznych;
- Stworzyć kompleksowy system doradztwa energetycznego opartego na ekspertach;
- Wzmocnić rolę banków w procesie poprawy efektywności energetycznej budynków.

¹ https://sape.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/RoundBaltic_Diagnoza-krajowa.pdf

² https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/financing-energy-efficiency/sustainable-energy-investment-forums/second-roundtable-finance-energy-efficiency-27-march-2019-warsaw-poland_en

Szereg z wymienionych postulatów stało się przedmiotem prac strony publicznej, np.:

1. W kwietniu 2020 r. wprowadzono zmiany w Ustawie o wspieraniu termomodernizacji i remontów, dzięki którym miasta uzyskały zwiększone do 50% wsparcie do termomodernizacji budynków mieszkalnych komunalnych oraz dodano instalacje fotowoltaiczne zintegrowane z budynkami wielorodzinnymi jako kwalifikowalne wspólnie z termomodernizacją, premiovane dodatkowo o 5 p.p. do 16% premii termomodernizacyjnej.
2. Kolejną zmianą w tej Ustawie wprowadzono centralną ewidencję emisyjności budynków, która będzie stopniowo wypełniana danymi zbieranymi od właścicieli poszczególnych budynków w Polsce.
3. Program „Czyste Powietrze” został operacyjnie wzmocniony przez stworzenie możliwości udziału w nim samorządów i banków. Poza dotacją do kosztów termomodernizacji wprowadzono dopłatę do częściowej spłaty kredytu zaciągniętego na pokrycie kosztów pełnej termomodernizacji domu jednorodzinnego.
4. Projekt doradztwa energetycznego NFOŚiGW rozszerzył swoją działalność o szkolenia w celu utworzenia w gminach stanowisk Energetyków Gminnych.
5. Została podjęta przez byłe Ministerstwo Energii, Bank Gospodarstwa Krajowego i NFOŚiGW inicjatywa stworzenia powszechnego instrumentu gwarancyjnego związanego z realizacją inwestycji na podstawie umów o efekt energetyczny.
6. Zainicjowano działania na rzecz rozwoju rynku dla ESCO Porozumieniem pomiędzy NFOŚiGW i Polskim Funduszem Rozwoju.³
7. Uruchomiono ze wsparciem UE i NFOŚiGW wieloletni projekt „LIFE EKOMAŁOPOLSKA” (2021-2031) obejmujący m.in.: implementację Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii, niskoemisyjną transformację rynku urządzeń grzewczych, tworzenie narzędzi informatycznych określających potencjał OZE, przygotowanie regionalnego centrum kompetencji wspierającego powiaty i gminy, a także pilotaże w zakresie klastrów energetycznych, spółdzielni energetycznych, biogazowni rolniczych oraz wykorzystania biomasy odpadowej.⁴

Strona prywatna angażuje się w realizację postulatów w następujący sposób:

1. Banki coraz aktywniej wykorzystują instrument wsparcia UE ELENA w powiązaniu z regionalnymi lub krajowym instrumentem finansowania termomodernizacji w budynkach wspólnot mieszkaniowych, konsultują zmiany w Programie „Czyste Powietrze”.
2. Organizacje eksperckie aktywnie uczestniczą w opiniowaniu i przygotowaniu zmian prawnych związanych z oceną charakterystyki energetycznej budynków, instrumentem poprawy efektywności energetycznej – białymi certyfikatami i uczestniczą w tworzeniu strategii klimatycznej Polski (np. długoterminowej strategii renowacji budynków do 2050 r.).
3. Firmy doradztwa energetycznego są angażowane przez sektor finansowy do współtworzenia i współrealizacji instrumentów finansowych związanych z poprawą efektywności energetycznej w budynkach i MŚP.

Należy podkreślić, że zarówno postulaty z poprzednich Okrągłych Stołów, jak i kolejne rekomendacje, które będą wynikały z dyskusji pomiędzy partnerami publicznymi i prywatnymi powinny być aktualnie podporządkowane nowej polityce UE zwanej Zielonym Ładem. Ten program powinien być wyznacznikiem działań zarówno instytucji publicznych jak i sektora prywatnego związanych z ograniczaniem zmian klimatycznych i adaptacją do nich w krajach Unii Europejskiej.

Powyższe rekomendacje posłużyły jako wskazówki przy sporządzaniu diagnozy krajowej oraz przy kształtowaniu programu Pierwszego Okrągłego Stołu dotyczącego Finansowania Efektywności Energetycznej organizowanego w ramach projektu RoundBaltic.

³ <http://nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/aktualnosci/art.1693.zapraszamy-na-uroczyste-podpisanie-porozumienia-w-sprawie-wdrazania-w-polsce-modelu-przedsiębiorstwa-uslug-energetycznych.html>

⁴ <http://nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/aktualnosci/art.1682.nfosigw-podpisał-umowy-na-dwa-najwieksze-w-historii-polskie-projekty-life.html>

2 PROGRAM

DZIEŃ PIERWSZY 23 marca 2021 9:00 – 13:30

- **Otwarcie:** **Pan Szymon Liszka**, Prezes Zarządu SAPE/Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
Pani Anna Kornecka, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii
Pan Krzysztof Pietraszkiewicz, Prezes Związku Banków Polskich
- **Prezentowanie założeń projektu Round Baltic**
Pan Zbigniew Michniowski, Członek Zarządu SAPE
- **Wnioski z diagnozy wykonanej w pierwszej fazie projektu**
Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu SAPE/FPE
- **Główne założenia z Długoterminowej Strategii Renowacji budynków**
Pan Przemysław Hofman, Dyrektor Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii

11:00 – 11:30 Przerwa

11:30 – 13:30 Równoległe sesje tematyczne – prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Sesja tematyczna 1: Finansowanie renowacji budynków mieszkalnych

Moderator: **Pan Andrzej Wiszniewski**, ZAE

Sprawozdawca: **Pan Szymon Firląg**, Politechnika Warszawa/ Związek Pracodawców-Producentów Materiałów dla Budownictwa

Prezentacje:

- **Skutki zmian Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów wprowadzone w 2020 i 2021 roku**
Pani Zuzanna Lulińska, Starszy Specjalista, Departament Mieszkalnictwa w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii
- **Program Czyste Powietrze 2021**
Pan Paweł Bartoszewski, Doradca, NFOŚiGW
- **Ograniczanie krzyżowania się instrumentów finansowych dla poprawy efektywności energetycznej w mieszkalnictwie wielorodzinnym**
Pan Bolesław Meluch, Ekspert, Związek Banków Polskich

Sesja tematyczna 2: Kompleksowa Obsługa Inwestora (one-stop-shop) - jak wdrożyć w Polsce?

Moderator: **Pan Arkadiusz Węglarz**, KAPE S.A.

Sprawozdawca: **Pan Jerzy Bagiński**, FPE

Prezentacje:

- **Model one-stop-shop na poziomie regionalnym – doświadczenia UE, możliwości wdrożenia w Polsce**
Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu SAPE/FPE, **Pan Andreas Piontek**, Energy Specialist, European Investment Bank
- **Ustawa o efektywności energetycznej jako element motywujący inwestorów do przygotowania i przeprowadzenia projektów poprawy efektywności energetycznej**
Pan Arkadiusz Węglarz, Doradca Zarządu ds. Gospodarki niskoemisyjnej, KAPE S.A.
- **Projekt „LIFE EKOMAŁOPOLSKA – Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii”**
Pan Piotr Łyczko, z-ca dyrektora Departamentu Środowiska, Urząd Marszałkowski Małopolska

Sesja tematyczna 3: Wsparcie dla rozwoju rynku ESCO

Moderator: **Pan Marcin Jamiołkowski**, NFOŚiGW

Sprawozdawca: **Pan Marek Amrozy**, NAPE S.A.

Prezentacje:

- Nowelizacja ustawy o efektywności energetycznej – zmiany w zakresie umów o poprawę efektywności energetycznej
Pani Ewa Kossak, Naczelnik Wydziału Efektywności Energetycznej, Departament Ciepłownictwa, Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Instrumenty ograniczania ryzyka w finansowaniu inwestycji przez EPC – przykłady dobrych praktyk
Pan Robert Pernetta, Financial Instruments Advisory, European Investment Bank
- Projekt skupu wierzytelności od firm ESCO przez NFOŚiGW
Prowadzonych
Pan Marcin Jamiołkowski, Z-ca Dyrektora Departamentu Funduszy Zewnętrznych, NFOŚiGW

DZIEŃ DRUGI 24 marca 2021 9:00 – 13:30

9:00 – 11:30 Dyskusja w równoległych sesjach tematycznych

Sesja tematyczna 1:

Finansowanie renowacji budynków mieszkalnych

Moderator: **Pan Andrzej Wiszniewski**, ZAE

Sprawozdawca: **Pan Szymon Firląg**, Politechnika Warszawa/Związek Pracodawców-Producentów Materiałów dla Budownictwa

Pytania kierujące dyskusję:

- Jakie są ilościowe skutki wprowadzonych w 2020 r. nowych form wsparcia przez FTiR: premia remontowa dla samorządów, dodatkowa premia termomodernizacyjna za instalację PV, dotacja do wzmacniania wielkiej płyty?
- Czy możliwe jest wykluczenie kredytu z premią remontową lub termomodernizacyjną zaciąganego przez jst z ich długu publicznego?
- Jakie są plany kolejnych uzupełnień form premiowania lub dotowania inwestorów na bazie Ustawy o termomodernizacji i remontach?
- Czy planuje się zwiększenie roli jst (województw, powiatów i gmin) we wdrażaniu programu Czyste Powietrze?
- Czy planuje się zwiększenie roli doradców energetycznych NFOŚiGW we wdrażaniu programu Czyste Powietrze?
- Jaka będzie dalsza rola doradców energetycznych NFOŚiGW w dalszym wdrażaniu programu Czyste Powietrze?
- Jakie jest uzasadnienie dla krzyżowania się kredytów z premią termomodernizacyjną dla wspólnot mieszkaniowych z pożyczkami regionalnymi na termomodernizację wspólnot mieszkaniowych?
- Czy to krzyżowanie się będzie kontynuowane w kolejnej perspektywie finansowej UE?
- Jakie są ilościowe skutki wprowadzonych w 2020 r. nowych form wsparcia przez FTiR: premia remontowa dla samorządów, dodatkowa premia termomodernizacyjna za instalację PV, dotacja do wzmacniania wielkiej płyty?

Sesja tematyczna 2:

Kompleksowa Obsługa Inwestora - jak wdrożyć w Polsce?

Moderator: Pan Arkadiusz Węglarz, KAPE S.A.

Sprawozdawca: Pan Jerzy Bagiński, FPE

Pytania kierujące dyskusję:

- Które z modeli one-stop-shop funkcjonujących w Europie Zachodniej są najbardziej adekwatne do sytuacji w Polsce na szczeblach krajowym, regionalnym, powiatowo/gminnym?
- W jaki sposób pobudzić podmioty publiczne w Polsce do skorzystania z doświadczeń i dodatkowych środków z UE w celu powoływania do życia one-stop-shop na różnych szczeblach?
- Czy, w przypadku uzyskania dofinansowania z programu ELENA 90% kosztów przygotowania inwestycji, można uzyskać pokrycie 10% udziału własnego ze środków krajowych?
- Co konkretnie można zaproponować gminom i jakie wsparcie mogą otrzymać merytorycznie i finansowo?
Ze względu na częste zmiany prawa, postęp techniczny, zmiany zasad pozyskiwania środków, mnogość różnych propozycji w tej dziedzinie występuje niedobór kompetencji oraz sił i środków w gminie. Koncepcja OSS (one stop shop) w tym kontekście może być dla Gmin bardzo atrakcyjna.

Sesja tematyczna 3: Wsparcie dla rozwoju rynku ESCO

Moderator: Pan Marcin Jamiołkowski, NFOŚiGW

Sprawozdawca: Pan Marek Amrozy, NAPE S.A.

Pytania kierujące dyskusję:

- Czy i kiedy można spodziewać się wprowadzenia powszechnych gwarancji dla firm MŚP oferujących oszczędność energii (ESCO), z wykorzystaniem europejskich instrumentów gwarancyjnych?
- Jakie będą zasady skupu wierzytelności przez NFOŚiGW od firm ESCO ukierunkowanych na termomodernizację budynków?
- Czy z punktu widzenia rozwoju rynku kontraktów ESCO wartościowy byłby instrument niezależnej weryfikacji przez trzecią stronę planowanych i faktycznie osiągniętych oszczędności energii? Jaka jest opinia strony publicznej (inwestora)? Jaka jest opinia firm wdrażających (ESCO)? Jaka jest opinia strony mającej zabezpieczać gwarancje bankowe / skupować wierzytelności
- Czy obserwowana na rynku dokładność i forma audytów energetycznych jest wystarczająca do zawierania na ich podstawie kontraktów ESCO? Czy są jakieś elementy zakresu i formy audytu, które należałoby zmodyfikować? Jaka jest opinia strony mającej zabezpieczać gwarancje bankowe / skupować wierzytelności? Jaka jest opinia firm wdrażających (ESCO)?
- Na jakim etapie procesu modernizacyjnego należy przewidzieć optymalny moment na ewentualny odkup wierzytelności przez PFR i NFOŚ? Jaki rodzaj potwierdzenia osiągnięcia parametrów finansowych powinien być podstawą do podjęcia decyzji o odkupie wierzytelności?
- Jakiego rodzaju przedsięwzięcia obecnie są najchętniej realizowane w formule ESCO?
- Jakie okresy / stopy zwrotu będą atrakcyjne dla instytucji finansowych odkupujących wierzytelności ESCO?

11:30 – 12:00 Przerwa

12:00 – 13:00 Sesja plenarna – podsumowanie pracy podczas sesji tematycznych

3 Sesja plenarna

3.1 Otwarcie

- **Pan Szymon Liszka**, Prezes Zarządu SAPE/Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
- **Pani Anna Kornecka**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii
- **Pan Krzysztof Pietraszkiewicz**, Prezes Związku Banków Polskich

Pan Szymon Liszka - Prezes Zarządu SAPE, przedstawił kontekst spotkania oraz ogólne informacje o projekcie RoundBaltic, nawiązał do wcześniejszych projektów realizowanych wspólnie z organizacjami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Poszanowania Energii i Środowiska (SAPE) oraz faktu, że projekt RoundBaltic jest swoistą kontynuacją poprzednich projektów, których wnioski stanowią podstawę do rozwijania projektu i sesji zaplanowanych w ramach Okrągłego Stołu. Podkreślił znaczenie efektywności energetycznej, która jest kluczowa w procesie transformacji energetycznej, a do tej pory nie była wystarczająco doceniana. Zwrócił również uwagę na fakt, że aby efektywność energetyczna stała się ważnym elementem gospodarki musi być wspierana przez mechanizmy i narzędzia finansowania komercyjnego, a łączenie typów finansowania powinno zyskać wyższy priorytet. Zapowiedział, że w programie Okrągłego Stołu dyskutowane będą nowe i znane mechanizmy takiej jak np. ESCO. Wyraził również nadzieję, że wypracowane mechanizmów, które znajdą zastosowanie w praktyce.

Następnie Pani Minister Anna Kornecka - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii podziękowała za zaproszenie do udziału i podkreśliła jak istotne jest podejmowanie takich inicjatyw na rzecz poprawy jakości efektywności energetycznej w Polsce i tworzenie przestrzeni do dialogu i współpracy pomiędzy różnymi interesariuszami - podmiotami rządowymi, samorządowymi, międzynarodowymi czy prywatnymi. Oceniała projekt RoundBaltic jako inicjatywę o ogromnym potencjale do wypracowania rozwiązań finansowania i rozwoju efektywności energetycznej oraz integracji tych mechanizmów w rynkiem OZE. Przedstawiła zakres działań Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii w obszarach, będących blisko tematu efektywności energetycznej tj. rozwoju budownictwa, zwiększania dostępności mieszkań i uspołeczniania nieruchomości, upowszechniania nowych modeli mieszkalnictwa, promowanie idei inteligentnych miast, rozwoju inicjatyw ku poprawie efektywności energetycznej już istniejących budynków. Zapowiedziała również plan stworzenia optymalnych ram prawnych dla sektora budowlanego, istotny ze względu na politykę energetyczną i klimatyczną Polski oraz europejski "Zielony Ład" i idącą za nim falą renowacji. Dużą szansę na realizację przedsięwzięć stanowi fakt, że Unia Europejska stawia efektywność energetyczną w centrum uwagi działań na drodze do neutralności klimatycznej. Potwierdziła, że planowane przez Ministerstwo przeglądy dotyczące charakterystyki energetycznej budynków oraz zapowiadany przez Komisję Europejską przegląd dyrektyw o charakterystyce budynków oraz efektywności energetycznej, będą na pewnym etapie wymagały dialogu sektora publicznego z branżami budowlaną i energetyczną. Zapewniła, że Ministerstwo będzie śledziło postępy projektu RoundBaltic, a wszelkie wnioski i propozycje zostaną przeanalizowane przez resort i wzięte pod uwagę przy planowaniu dalszych działań Ministerstwa.

W dalszej kolejności Pan Krzysztof Pietraszkiewicz - Prezes Związku Banków Polskich, podjął wątek mieszkalnictwa i przytaczając kwotę obrotu Związku Banków Polskich (około 2 bln zł rocznie) wspominał, że każdego roku banki zrzeszone w ZBP udzielają około 50-60 mld zł na cele mieszkaniowe. Zaznaczył, że w ciągu ostatnich 30 lat ponad 3 miliony osób skorzystało z finansowania zakupu mieszkania lub poprawę jego jakości. Podkreślił również, że osiągnięcie celów klimatycznych wymaga współdziałania całej branży oraz otoczenia nauki, która jest najbliższej innowacyjnych rozwiązań. Wysunął także propozycję skierowaną do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii o organizowanie regularnych przeglądów nowych technologii, która jest niezbędna do osiągnięcia zakładanych celów. Przedstawił również dodatkowy argument, przemawiający za potrzebą jak najszybszych zmian i przekształceń w dziedzinie budownictwa tj. aspekty zdrowotne - aktualna energochłonność i wysoka emisyjność są źródłem wielu chorób i powikłań na tle zdrowotnym. Zaznaczył także, że sektor finansowy, będący dysponentem środków prywatnych jest bardzo zaangażowany w finansowanie transformacji i nie jest mu obojętne w jaki sposób te pieniądze są wydawane. Zaapelował również o wypracowanie i wdrożenie standardów zeroemisyjnego budownictwa wspólnie z przedstawicielami nauki. Zaproponował też użycie gotowych już rozwiązań, które mogą być wielkim wsparciem w tworzeniu regulacji czy nadzorze tj. systemu monitorowania nieruchomości i cen transakcyjnych, który stanowi bogate źródło informacji, a które ZBP chętnie udostępni instytucjom publicznym. Podniósł również kwestię budowania świadomości, zarówno wśród docelowych beneficjentów jak i wśród branży, co jest możliwe poprzez stworzenie dużej koalicji na rzecz zmiany. Zasugerował także zwiększenie wymagań dla nowobudowanych obiektów, które mogą być

Patronat

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

RoundBaltic RoundBaltic – Promotion of Smart Finance for Smart Buildings in the Baltic Region with focus on Poland, Latvia and Denmark, H2020 umowa nr 957051

Funded by the Horizon 2020 Framework Programme of the European Union

realizowane zarówno poprzez zachęty jak i kary oraz wskazał, że tego typu inicjatywy były już prowadzone przez poszczególne miasta, regiony czy instytucje jak Bank Gospodarstwa Krajowego czy Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Na koniec wskazał również, że transformacja do efektywności energetycznej powinna uwzględniać wszystkie grupy docelowe, w tym seniorów

3.2 Prezentacja założeń projektu Round Baltic

Pan Zbigniew Michniowski, Członek Zarządu SAPE

Zbigniew Michniowski rozpoczął swoją prezentację od podkreślenia, że specyficzna sytuacja, w której się znajdujemy, a zwłaszcza splot czynników ekonomicznych, gospodarczych i pandemicznych, wymaga nowego podejścia w zakresie organizacji i finansowania zmian w modelu energetycznym, a projekt RoundBaltic może być znaczącym elementem przyczyniającym się do poprawy tej sytuacji. Przedstawił, że projekt jest kontynuacją poprzednich działań dotyczących finansowania efektywności energetycznej oraz że ma na celu przyspieszenie gospodarcze oraz służy pomocą samorządom, instytucjom publicznym, MŚP w zakresie racjonalnego gospodarowania energią. Następnie zarysował konsorcjum projektu, nad którym nadzór sprawuje Komisja Europejska, a osobowo Celine Tougeron, a Partnerami projektu są: z Danii - Energy Consulting Network, z Łotwy - Latvian Environmental Investment Fund, z Polski - Stowarzyszenie Poszanowania Energii i Środowiska. Horyzont czasowy projektu to wrzesień 2020 do sierpień 2023, finansowanie w ramach programu Horyzont 2020. Przedstawione zostały główne cele projektu tj. rozszerzenie ram i wzrostu tempa finansowania poprawy jakości energetycznej w gospodarce. Realizacja tych celów nastąpi przez organizację krajowych i regionalnych Okrągłych Stołów oraz wsparcie merytoryczne. Omówione poszczególne zostały pakiety robocze. Na koniec prelegent podkreślił, że wnioski i rekomendacje z projektu pozwolą organizacjom i instytucjom, zwłaszcza sektorowi społecznemu, przyspieszyć realizację "Zielonego Ładu" i lokalnych polityk, w czym dużą rolę odgrywają budynki mieszkalne, zarządzane przez samorządy, które mają ogromne doświadczenie zdobyte na budynkach publicznych.

3.3 Wnioski z diagnozy wykonanej w pierwszej fazie projektu

Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu SAPE/FPE

Andrzej Rajkiewicz rozpoczął prezentację od wskazania na doświadczenie w realizacji tego typu projektów, związane z organizacją w latach 2017-2019 Forum Finansowania Zrównoważonych Inwestycji i dwóch Okrągłych Stołów ds. finansowania efektywności energetycznych w Polsce, po czym przeszedł do przedstawienia przedmiotu diagnozy, którym była Identyfikacja potencjałów finansowania poprawy efektywności energetycznej w konkretnych sektorach, zebranie aktualnych instrumentów finansowych, funkcjonujących w tym obszarze oraz sformułowanie wstępnych rekomendacji. Podstawowymi źródłami diagnozy były analiza wykorzystania środków Funduszu Spójności dla renowacji budynków w perspektywie finansowej 2014-20 w krajach Grupy Wyszehradzkiej i przegląd wdrożenia rekomendacji z poprzednich Okrągłych Stołów. Obszary te zawierały się w trzech głównych grupach: wsparcie inwestycji na poziomie lokalnym, poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach oraz w budynkach. Podkreślona została rola banków w tych procesach, gdyż uznana została za kluczową i powinna stanowić priorytet w kształtowaniu instrumentów finansowych z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej dostępnych w kolejnej perspektywie finansowej. Szczególna uwaga zwrócona została na kwestię tego, żeby poszczególne programy nie konkurowały ze sobą o jedną grupę beneficjentów, wskazując na to, że jest to problem uniwersalny dla większości państw członkowskich Unii Europejskiej. Równie istotnym jest promowanie złożoności działań (nie skupianie się tylko na finansowaniu inwestycji w efektywność energetyczną), gdyż warto je ukierunkować tak, by całościowo wspierały zmniejszanie negatywnego wpływu na klimat i otoczenie, a w przypadku starszych budynków uwzględniały również konieczne remonty czy renowacje, co przyczyni się do realizacji ambitniejszych projektów. Zaznaczona została również potrzeba większego wsparcia finansowego na przygotowanie projektów i na integratorów usług, czemu poświęcona została osobna sesja w trakcie Okrągłego Stołu. Wskazane zostały inne źródła diagnozy tj. konsultacje z ekspertami, wywiady z przedstawicielami branż, analiza informacji z instytucji finansów publicznych i niepublicznych oraz wnioski z diagnoz przeprowadzonych w 7 województwach uczestniczących w projekcie.

Następnie prelegent przedstawił ostateczne osiągnięcia w dziedzinie finansowania efektywności energetycznej, z których jednym z istotniejszych jest, wprowadzona w ramach zmiany w Ustawie o wspieraniu termomodernizacji i remontów, centralna ewidencja emisyjności budynków, która będzie stopniowo wypełniana danymi zbieranymi od właścicieli poszczególnych budynków w Polsce. Wymieniony został szereg projektów i programów, uruchomionych lub wzmocnionych w ostatnich latach, które znacząco przyczynią się do sprawniejszej realizacji celów.

W podsumowaniu uwaga zwrócona została na najważniejsze problemy:

- ograniczenie krzyżowania się instrumentów finansowych ukierunkowanych na te same cele adresowanych do tych samych beneficjentów
- rozwój formuły one-stop-shop – Kompleksowej Obsługi Inwestora (KOI) - na szczeblach regionalnych i lokalnych

- ułatwienie działalności dla przedsiębiorstw usług energetycznych
- uproszczenie dostępu przez inwestorów do instrumentów finansowych

3.4 Główne założenia z Długoterminowej Strategii Renowacji budynków

Pan Przemysław Hofman, Dyrektor Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii

Przemysław Hofman zaprezentował założenia nowej Długoterminowej Strategii Renowacji budynków (DSR), poinformował, że w ramach konsultacji wpłynęło ponad 200 uwag, które pozwoliły na uszczegółowienie wielu aspektów, oraz, że po uwzględnieniu sugestii dokument ma zostać przekazany do dalszej legislacji w ciągu kilku tygodni od Okrągłego Stołu. Przedstawiona została ranga strategii, która warunkuje przyjęcie przez Komisję Europejską nowych Programów Operacyjnych Infrastruktura i Środowisko. Następnie zobrazowany został kontekst prac nad nową strategią - umiejscowienie w innych istotnych działaniach publicznych oraz nadchodząca fala renowacji zainicjowana przez Komisję Europejską, z którą dokument powinien być kompatybilny. Tempo renowacji budynków planowane w strategii jest nawet bardziej ambitne niż wymagane przez Komisję Europejską. Wiedząc, że jest dokument, który będzie obowiązywał do 2050 roku i konieczne jest nakreślenie tak długiego horyzontu, zaplanowano aktualizację założeń strategii co 3 lata. Ma być to platforma do artykułowania potrzeb i wpływania na obecne oraz nowo utworzone programy, nowe i pojawiające się z czasem wymogi będą do strategii stopniowo włączane.

Przedstawiony został zakres rekomendacji, wychodzących szerzej niż scenariusz rekomendacji, uwzględniający m. in.:

- dostrzeżenie i wskazanie obszarów, dotąd niewidocznych dla realizatorów i sektora budowlanego w zakresie efektywności energetycznej i zeroemisyjności
- podnoszenie kompetencji osób planujących, realizujących i zarządzających tego typu inwestycjami oraz energią w nich
- dostrzeżenie wsparcia inwestycji w zakresie finansowania, takich jak mechanizmy typu ESCO czy Kompleksowej Obsługi Inwestora (one-stop-shop)

Kolejno omówione zostało strategiczne znaczenie dokumentu, dotyczącego renowacji, które stanowią jedno z większych przedsięwzięć inwestycyjno-infrastrukturalnych w Polsce, i które pomimo wielkich nakładów mogą przynieść duży zwrot z inwestycji, co z kolei powinno zachęcać zarówno sektor prywatny jak i publiczny do renowacji.

Trzy główne obszary zysków obejmują:

- obniżenie zużycia energii w inwestycjach, a za tym: doprowadzenie do obniżenia zapotrzebowania na energię w budynkach, które mogą być poddane termomodernizacji o ok. 75% (i już to samo w sobie powinno stanowić priorytet w zakresie polityk klimatycznych),
- redukcja o ok. 10% całkowitej rocznej emisji gazów cieplarnianych w Polsce
- redukcja o ok. 25% emisji zanieczyszczeń, głównie z sektora domowego

Przedstawione zostały również główne założenia scenariusza termomodernizacyjnego, który wychodzi od tzw. "płytkiej termomodernizacji" realizowanej przez pierwsze 10 lat obowiązywania strategii, zakładającej doprowadzenie do jak najlepszej efektywności energetycznej w jak najbardziej efektywny sposób, adekwatny do niewielkich nakładów finansowych. Stopniowo zwiększana będzie ambicja prowadzonych działań, tak by dostosowywać istniejące budynki do parametrów określonych przez najświeższe przepisy i tak, by efektywność energetyczna w istniejących budynkach była na tym samym poziomie co w nowych inwestycjach budowlanych. Cel w ramach strategii, założony do 2050 roku to doprowadzenie 66% budynków, nadających się do renowacji, do standardu pasywnego, a 21% do standardu energooszczędnego. Aby to osiągnąć potrzebne jest silne wsparcie na w obudowaniu ekosystemu instytucjami i rozwiązaniami, ułatwiającymi realizację strategii, jak np. paszport energetyczny budynku, umożliwiający śledzenie wszelkich inwestycji w nim dokonanych, w tym tych dotyczących termomodernizacji.

Wskazano na dwie kluczowe kwestie, które powinny się wydarzyć, by umożliwić efektywną realizację strategii:

1. doprowadzenie do tego, by programy wspierające poprawę efektywności energetycznej ze sobą nie rywalizowały, a wzajemnie się uzupełniały (konieczne może być łączenie podobnych programów w jeden)
2. skuteczne motywowanie potencjalnych beneficjentów; szczegółowego określenia wymagają sposoby i narzędzia użyte w tym celu.

Przytoczono również, że bardzo istotna jest popularyzacja i ujednolicenie kompetencji kadr, które będą mogły realizować i kontrolować inwestycje. Sporym wsparciem w tym zakresie może być ESCO i KOI, dlatego upowszechnienie tych działań jest bardzo istotne i wymagać będzie wsparcia finansowego. Zapowiedziano pilotaże realizowania inwestycji w tych modelach.

Zaprezentowano potencjał gospodarczy w realizacji założeń strategii: miejsca pracy, nowe nisze rynkowe do zapełnienia, zwiększone możliwości dla przemysłu i usługodawców, oraz potrzeba zapewnienia kompetencji kadr w przypadku nowych mechanizmów i technologii generujących i oszczędzających energię.

Szacunkowe nakłady finansowe realizacji rekomendowanego scenariusza wycenione zostały na 1,8 - 2,2 bln zł. Są to wspólne nakłady sektora publicznego i prywatnego, uwzględniające tylko istniejące mechanizmy finansowania, a sporo nowych może dopiero się pojawić.

4 Sesja tematyczna 1: Finansowanie renowacji budynków mieszkalnych

DZIEŃ PIERWSZY, 23 marca 2021, 11:30 – 13:30, Prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Moderator: Pan Andrzej Wiszniewski, ZAE

Sprawozdawca: Pan Szymon Firląg, Politechnika Warszawa/ Związku Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa

Wsparcie techniczne sesji: Alicja Michnowicz, NAPE S.A.

Tematem sesji było zaprezentowanie programów wspierających poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz omówienie możliwych zmian usprawniających ich działanie. Dyskusję prowadzono w kontekście opublikowanej niedawno strategii Komisji Europejskiej Fala Renowacji, Krajowego Planu Odbudowy oraz nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Przeprowadzona dyskusja pozwoliła na sformułowanie wniosków, które powinny być wykorzystane przy modyfikacji istniejących i tworzeniu nowych programów i polityk wspierających termomodernizację.

4.1 Prezentacje:

4.1.1 [Skutki zmian Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów wprowadzone w 2020 i 2021 roku](#)

Pani Zuzanna Lulińska, Starszy Specjalista, Wydział Wspierania Mieszkalnictwa i Analiz, Departament Mieszkalnictwa w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii

Przedmiotem prezentacji były zmiany w Ustawie o wspieraniu termomodernizacji i remontów dokonane w ostatnich latach. Dotyczyły one zwiększenia dofinansowania dla modernizacji obejmujących zastosowanie kotew wzmacniających konstrukcję ścian zewnętrznych, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budynków komunalnych należących do gmin. Wprowadzono również Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków. Przedstawione dane liczbowe obrazowały skutki zamiany przepisów ustawy. Dalsze zmiany w Ustawie wiążą się z wdrażaniem Krajowego Planu Odbudowy. Będą one obejmować zwiększenie wsparcia dla kompleksowej termomodernizacji, premię samorządową – nawet do 90% w przypadku zastosowania niskoemisyjnych źródeł i budynków pod ochroną konserwatora oraz premię OZE – do 50% kosztów przedsięwzięcia.

4.1.2 [Program Czyste Powietrze, udział banków i samorządów, instrument gwarancyjny](#)

Pan Paweł Bartoszewski, Doradca, Departament Czystego Powietrza, NFOŚiGW

Prezentacja poświęcona była programowi Czyste Powietrze, jego założeniom, efektom i planowanym zmianom. Omówiono wdrażane rozwiązania służące zwiększeniu dostępności programu w 2020 roku. W ich rezultacie wzrosła ilość składanych wniosków. Przedstawiono również plan działań na rok 2021. W celu zwiększenia dostępności dla beneficjentów planowane jest włączenie banków komercyjnych i spółdzielczych do programu oraz gmin w mocniejszą współpracę poprzez wprowadzenie nowych zachęt. Przeprowadzony zostanie pilotaż programu w najbardziej zanieczyszczonych gminach oraz dla budynków wielorodzinnych. Jego zadaniem będzie przygotowanie i uruchomienie programu wymiany źródeł w lokalach w budynkach wielorodzinnych. Realizowane będą kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promocję programu. Planowane jest powołanie grupy roboczej w celu wypracowania komponentu programu adresowanego do najuboższych mieszkańców.

4.1.3 Ograniczanie krzyżowania się instrumentów finansowych dla poprawy efektywności energetycznej w mieszkalnictwie wielorodzinnym – wystąpienie, bez prezentacji

Pan Bolesław Meluch, Ekspert, Związek Banków Polskich

Krzyżowanie instrumentów/produktów bankowych może być zamierzone i niezamierzone. Uruchamianie nowego produktu ma zwiększyć sprzedaż i przychody. Jednocześnie pozwala na dotarcie do nowych klientów i zwiększanie oferty. Konieczna jest analiza rynku i działań marketingowych dla oceny skutków wprowadzania nowych instrumentów wspierających termomodernizację. Istnieje duża ilość eko pożyczek, które nie są popularne z uwagi na niskie zainteresowanie produktem komercyjnym, ponieważ inwestorzy liczą na instrumenty dotacyjne lub grantowe. Właśnie analiza rynku powinna wskazać, w jakim zakresie wsparcie państwa może pomóc w zaoferowaniu lepszych warunków takich kredytów, aby były one bardziej dostępne. Tworząc nowe instrumenty finansowe należy wziąć pod uwagę następujące kryteria: zwiększenie dostępności do instrumentu, zwiększenie podaży instrumentu, zwiększenie oferty i źródeł finansowania, uaktywnienie kapitału prywatnego, uzyskanie efektu i obniżenie obciążeń budżetu publicznego oraz uwzględnienie ubogich energetycznie

4.1.4 Pytania do prezentacji:

- Skutki zmian Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów wprowadzone w 2020 i 2021 roku
  - Jaki jest planowany termin uruchomienia premii w ramach Krajowego Programu Odbudowy (KPO)? Kiedy jest planowana nowelizacja ustawy? Czy jest już znana skala środków z KPO?
  - Czy gmina powinna posiadać opracowany gminny program rewitalizacji, żeby skorzystać z premii samorządowej?
  - Czy jest rozważane wyłączenie kredytów na renowacje budynków z limitów zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego?
  - Czy w przypadku premii samorządowej procenty się dodaje i dla budynku zabytkowego podłączanego do sieci ciepłowniczej premia by wyniosła 50+30+10=90%?
  - Są tysiące przeszkód, żeby móc korzystać z dostępnych narzędzi (np. kwestie własności). Co zatem zrobić, aby programy stały się rzeczywiście programami gminnymi a nie krajowymi?
  - Odnosnie premii dla gmin - czy możliwe jest, albo czy przewidujecie Państwo dopuszczenie budynków częściowo należących do gminy np. z premią obniżoną proporcjonalnie do udziału lokali gminnych w budynku?
  - Jakie jest uzasadnienie dotacji na poziomie 50% dla premii OZE?
  - Jak zdefiniowane są źródła niskoemisyjne? Czy odnoszą się Państwo do taksonomii?
  - Czy planują Państwo aktualizację tekstu KPO pod kątem uszczegółowienia opisu reform i wysokości wsparcia?
  - Jaki będzie poziom wskaźnika zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP dla budynków z wyższą premią?
- Program Czyste Powietrze, udział banków i samorządów, instrument gwarancyjny
  - Czy w ścieżce bankowej jest określony minimalny/maksymalny (proc.) udział dotacji w udzielonym i częściowo spłaconym kredycie?
  - Czy prowadzone są bardziej dokładne analizy dot. zakresu wspieranych inwestycji oraz efektów wsparcia - w jakim stopniu Czyste Powietrze wspiera termomodernizację i osiągnięcie zeroemisyjności budynków, a w jakim stopniu pomaga jedynie wymienić źródło ciepła?
  - Czy istnieje potrzeba wdrożenia podobnych rozwiązań jak we Funduszu Termomodernizacji i Remontów (FTiR), tzn. premiowania głębokiej/kompleksowej termomodernizacji?
  - Jak wygląda komplementarność programów Czyste Powietrze - FTiR - nowy pilotaż w programie Czyste Powietrze dot. budynków wielorodzinnych?
  - Czy wpisując Czyste Powietrze w KPO planowane jest dostosowanie warunków programu tak, żeby wykluczyć wsparcie dla instalacji wykorzystujących węgiel (kwestia dostosowania programu do zasady "nie szkodzić" - Do no harm)?
  - Czy program pilotażowy NFOŚiGW dotyczący budynków wielorodzinnych będzie instrumentem wspierającym wymianę źródeł ciepła WYŁĄCZNIE w lokalach mieszkalnych i WYŁĄCZNIE w przypadku braku możliwości podłączenia do instalacji c.o. i c.w.u.?
  - Czy planowane jest wyższe wsparcie dla działań bardziej kompleksowych - głębokiej termomodernizacji? Obecnie nie ma żadnej zachęty w tym zakresie.

- Czy podwyższone wsparcie dla gmin (150/50) jest elementem stałym, czy tylko "promocja" na pierwszy rok? I czy podwyższone wsparcie dostaną także gminy, które wcześniej podpisały porozumienie w warunkach 100/0?
- Czy w związku z premią 16 mln zł dla gminy najbardziej aktywnej jest planowane udostępnienie publiczne, np. licznik na stronie internetowej, wniosków złożonych z danej gminy?
- Ograniczanie krzyżowania się instrumentów finansowych dla poprawy efektywności energetycznej w mieszkalnictwie wielorodzinnym? Poproszę o przykłady, które pomogą zrozumieć, co to jest kanibalizacja instrumentów finansowych poprawy efektywności energetycznej w mieszkalnictwie i czym różni się ona od konkurencji komercyjnych instytucji finansowych oferujących swoje produkty finansowe?

4.2 Dyskusja w sesji tematycznej

DZIEŃ DRUGI 24 marca 2021, 9:00 – 11:30,

Moderator: Pan Andrzej Wiszniewski, Zrzeszenie Audytorów Energetycznych

Sprawozdawca: Pan Szymon Firląg, Politechnika Warszawa/ Związku Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa

Wsparcie techniczne sesji: Alicja Michnowicz, NAPE S.A.

4.2.1 Pytania kierujące dyskusję

- Jakie powinny być kierunki zmian w Programie Czyste Powietrze?
  - Nie wiadomo kiedy nastąpi wykluczenie wsparcia dla instalacji nowych kotłów węglowych. Planowany jest pilotaż programu dla budynków wielorodzinnych. Będzie on dotyczył wymiany źródeł w znajdujących się w lokalach i będzie on kierowany do osób fizycznych (właścicieli lokali) oraz małych wspólnot mieszkaniowych.
  - Program koncentruje się głównie na wymianie źródeł ciepła i poprawie jakości powietrza. Brak jest wyższego wsparcia i zachęty dla głębokiej termomodernizacji. Jest to niezgodne z celami Fali Renowacji (strategia Komisji Europejskiej), która zakłada nie tylko zwiększenie skali działań, ale i koncentrowanie się na głębokiej termomodernizacji. Jednocześnie Program Czyste Powietrze będzie głównym beneficjentem Krajowego Planu Odbudowy (KPO), dlatego powinien wspierać działania na rzecz dekarbonizacji zasobów budowlanych.
  - Planowane jest zwiększenie zaangażowania i aktywności gmin. Realizowane są szkolenia dla pracowników gmin, punktów konsultacyjnych i instalatorów.
  - Zasadne jest przygotowanie ekspertyzy, która dokładnie określi niezbędne nakłady finansowe na termomodernizację budynków jednorodzinnych.
  - Konieczne jest szersze zaangażowanie w Program ekspertów energetycznych, firm mogących wesprzeć cały proces, pomagać w wypełnianiu wniosków, pozyskiwać beneficjentów.
  - Konieczne jest organizowanie szerokich kampanii informacyjno-edukacyjnych, kierowanych do beneficjentów jak i instytucji zaangażowanych w wdrażanie Programu, omawiających wprowadzane zmiany oraz informujących o korzyściach.
- Jakie są ilościowe skutki wprowadzonych w 2020 r. nowych form wsparcia przez Fundusz Termomodernizacji i Remontów (FTiR): premia remontowa dla samorządów, dodatkowa premia termomodernizacyjna za instalację PV, dotacja do wzmocnienia wielkiej płyty?
  - Wniosków o nowe instrumenty jest niewiele. Może to być skutkiem pandemii - nie odbywały się walne zgromadzenia wspólnot mieszkaniowych a spółdzielnie mieszkaniowe nie przygotowały nowych inwestycji. Nie był to rok referencyjny. Brak jest wniosków składanych przez gminy, które dotyczyłyby budynków komunalnych. Aby zachęcić gminy planowane jest zwiększanie wsparcia.
  - Warto pomyśleć o lepszym modelu biznesowym w przypadku Funduszu tak jak to mam miejsce w programie Mój Prąd. Konieczny jest aktywny udział pośrednika (audytora energetycznego, doradcy energetycznego), który wszystko załatwi.

- W gminach jest pewna bezwładność i Fundusz był dotychczas rzadko stosowany. Gminy powinny otrzymać więcej informacji. Konieczna jest skuteczna kampania informacyjna skierowana do gmin, która będzie efektywna w obecnej sytuacji.
- Czy możliwe jest wykluczenie kredytu z premią remontową lub termomodernizacyjną zaciąganego przez jednostki samorządu terytorialnego z ich długu publicznego?
  - Barię dla gmin jest limit zadłużenia. Ministerstwo Finansów nie wypowiedziało się negatywnie, w kwestii propozycji dotyczącej nieuwzględniania kredytu na termomodernizację w limicie zadłużenia. W odpowiedzi zrezygnowano z konieczności zaciągnięcia kredytu przez gminy. Dodatkowo planowane jest zwiększenie wysokości dofinansowania co spowoduje, że wymagany wkład własny będzie niewielki.
  - Warto byłoby pomyśleć na zmniejszeniem obciążeń podatkowych dla banków, oferujących instrumenty wspierające zielone inwestycje. Jest to korzystne dla wszystkich.
- Co zrobić aby zwiększyć ilość wniosków składanych do było więcej wniosków (FTiR)?
  - Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego 60% procent budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Polsce zostało poddawanych termomodernizacji, nie wiadomo jednak do jakiego standardu zostały one poddane termomodernizacji i czy działania były kompleksowe. Nadal 30% budynków (około 150 tys.) wymaga termomodernizacji, ale mogą to być najtrudniejsze przypadki. Spadające zainteresowanie termomodernizacją wynika prawdopodobnie z kwestii finansowych (brak środków własnych i niechęć do zaciągania kredytów) oraz braku chęci do podjęcia takich działań. Jednocześnie większość prac przeprowadzono bez wsparcia publicznego, np. wymiana stolarki okiennej, ale nie wiadomo jakie przyniosły efekty (ocieplenie budynku lub wymiana stolarki okien bez modernizacji instalacji centralnego ogrzewania może prowadzić do zwiększenia a nie zmniejszenia zużycia energii). Tylko niewielki procent budynków nie może być poddany termomodernizacji.
  - Wyzwaniem są małe wspólnoty mieszkaniowe. Są one zainteresowane głównie bezzwrotnymi instrumentami wsparcia. Skoncentrowanie się na dotarciu do tych beneficjentów oraz wprowadzenie w FTiR korzystnych dla nich zmian, może zwiększyć skalę termomodernizacji i wypełnić powstałą lukę.
  - Można się spodziewać drugiej fali termomodernizacji, budynków które były już modernizowane. Wynika to zaostrzenia się wymagań dotyczących izolacyjności cieplnej przegród oraz efektywności energetycznej. Jednak 20-15 lat od termomodernizacji to może być za mało, z punktu widzenia konieczności uzyskania konkretnych oszczędności w zapotrzebowaniu na energię. Rozwiązaniem może być przejście na wymagania dotyczące wskaźnika zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP identyczne jak dla nowych budynków. Takie rozwiązanie niesie ze sobą wiele zagrożeń (osiągnięcie niskiego EP przez istniejące budynki może być bardzo trudne) i powinno być poddane dyskusji. Wprowadzane są nowe obszary wsparcia w ramach FTiR, np. montaż OZE na budynkach wielorodzinnych.
  - Sukces programu termomodernizacji wynikał w dużej mierze z aktywnego udziału audytorów energetycznych i ich ciągłego podnoszenia kwalifikacji. To oni informują beneficjentów istniejących programach wsparcia. Odpowiednie wparcie tej grupy może przyczynić się do zwiększenia skali termomodernizacji. Istnieją w Polsce przykłady efektywnej, głębokiej termomodernizacji, warto o nich informować.
- Jakie jest uzasadnienie dla krzyżowania się kredytów z premią termomodernizacyjną dla wspólnot mieszkaniowych z pożyczkami regionalnymi na termomodernizację wspólnot mieszkaniowych? Czy taka konkurencja jest zdrowa?
  - Wspólnoty w wielu przypadkach wstrzymały decyzje inwestycyjne z uwagi na poszukiwanie i oczekiwanie na bardziej atrakcyjne obszary wsparcia. Fundusze europejskie są w tym wypadku konkurencyjne w stosunku do FTiR. Problemem jest również brak odpowiedniej kadry zarządzającej budynkami, która wsparłaby swoją widzą proces termomodernizacji.
  - Doświadczenia płynące z procesu programowania programów rewitalizacyjnych w gminach pokazują, że aktywność małych wspólnot jest niewielka. Zazwyczaj nie są one gotowe do realizacji działań remontowych. Konieczna jest ścisła współpraca z gminami dla zwiększenia ich aktywności. Wspólnoty sięgają głównie po środki Unijne i lokalne instrumenty wsparcia. Są one najbardziej atrakcyjne z uwagi na duży udział instrumentów bezzwrotnych – dotacji. Wspólnoty są niechętne instrumentom zwrotnym. Często ważny jest lokalny efekt środowiskowy, np. likwidacja niskiej emisji.
  - Fundusz Termomodernizacji i Remontów powinien być wsparty gwarancją. Może to ograniczyć ryzyko i zwiększyć finansowanie dla wspólnot mieszkaniowych, nie posiadających zabezpieczenia – niższe koszty kredytu oraz dłuższe okresy kredytowania. Warto sprawdzić czy obecnie byłoby zainteresowanie ze strony banków i wspólnot mieszkaniowych takim rozwiązaniem. Fundusz gwarancyjny już kiedyś istniał, ale nie było nim zainteresowania.

Aktualnie FTiR nie posiada elementu gwarancyjnego. Rozwiązanie takie jest wprowadzane w ramach Czystego Powietrza.

- Czy to krzyżowanie się będzie kontynuowane w kolejnej perspektywie finansowej UE?
  - Trudno powiedzieć czy „kanibalizacja” (krzyżowanie) jest dobra czy zła. Funkcjonują małe programy lokalne, o własnych zasadach i odrębne programy regionalne. Jest bardzo dużo programów, z których można skorzystać. To pozytywnie przekłada się na skalę działań i świadomość społeczeństwa. Jednocześnie za pomocą jednego programu centralnego nie da się rozwiązać wszystkich problemów na poziomie lokalnym.
  - Sytuacja komplikuje się z uwagi na nadchodzące środki z KPO i nową perspektywę finansową Unii Europejskiej. Mamy ograniczony czas na wykorzystanie tych środków.
  - Aby nie dochodziło do krzyżowania się instrumentów finansowych należy:
    - Zadbać o komplementarność różnych programów, w szczególności FTiR i następców krajowych oraz regionalnych programów operacyjnych. W przypadku tych instrumentów powinny istnieć ścisłe „linie demarkacyjne”, np. różni adresaci programu lub rodzaje budynków.
    - Wprowadzić jednolite zasady przyznawania wsparcia, gdyż analiza kilku programów w oparciu o różne wymagania nie jest do końca dobra. Dotyczy to w szczególności instrumentów zwrotnych, w które będą i są dystrybuowane przez banki. Pomoże to ustandaryzować produkty oferowane na terenie całego kraju. Modyfikacje powinny dotyczyć jedynie regionów o innej specyfice, dotyczącej np. zasobu budowlanego.
    - Wprowadzić rozwiązania pozwalające na łączenie uzupełniających się instrumentów finansowych. Może to być łączenie preferencyjnych pożyczek z dotacjami. Przykładowo dotacja z FTiR zostaje uzupełniona preferencyjną pożyczką udzielną przy wsparciu funduszy Unijnych.
    - Sprawdzić na ile wymaganie uzyskania 25% oszczędności w zapotrzebowaniu na energię jest barierą. Należy pamiętać, że przedsięwzięcia termomodernizacyjne mogą być realizowane etapami a nowe ostrzejsze wymagania dotyczące, np. izolacyjności cieplnej przegród, przekładają się na większą redukcję zapotrzebowania na energię.
    - Przeznaczyć środki publiczne na wsparcie potencjalnych beneficjentów, np. wspólnot mieszkaniowych. Może to być wsparcie przeznaczone na pomoc techniczną, obejmującą przygotowanie audytów energetycznych lub niezbędnej dokumentacji. Warto przeanalizować pod tym kontem instrument ELENA oferowany przez Europejski Bank Inwestycyjny.
    - Zwiększyć świadomość adresatów programów, poprzez zorganizowanie skutecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych. Należy promować nowe instrumenty, pokazywać różnice między nimi i dotrzeć z tą informacją do beneficjentów. Przykładowo tylko 15% firm miało świadomość programów pomocowych w zakresie efektywności energetycznej. Rozdrobnienie i krzyżowanie się wsparcia powoduje chaos informacyjny oraz zwiększa bariery formalne.
  - Ważną rolę w kampaniach informacyjno-edukacyjnych mogą pełnić audytorzy energetyczni. Pomogą w dotarciu z informacją do beneficjentów i promocji nowych rozwiązań. Promocją mogą zająć się również banki komercyjne. Wprowadzenie jednolitych zasad wsparcia ułatwi działania marketingowe.
- Ulga termomodernizacyjna – na ile jest instrumentem konkurencyjnym a na ile wspomagającym?
  - W 2020 roku skorzystało z niej 198 tys. podatników a przeciętne odliczenie wynosiło 14,5 tys. zł. To bardzo dobre wyniki a oba instrumenty (program Czyste Powietrze i ulga termomodernizacyjna) ze sobą nie konkurowały. Ulga nie są objęte budynki wielorodzinne.
  - Głównym przedmiotem odliczeń były prawdopodobnie instalacje fotowoltaiczne, realizowane w ramach programu Mój Prąd.
  - Ulga termomodernizacyjna nie zachęca do realizacji głębokich działań termomodernizacyjnych ze względu nisko ustanowiony limit odliczenia, brak dodatkowego wsparcia. Należałoby zwiększyć limit lub umożliwić skorzystanie z innych instrumentów wsparcia.
  - Warto pomyśleć o uldze termomodernizacyjnej skierowanej do członków wspólnot mieszkaniowych.

4.2.2 Konkluzje i rekomendacje:

1. Programy finansujące termomodernizację budynków mieszkalnych powinny wdrażać postanowienia Fali Renowacji, czyli:
  - o wspierać głęboką termomodernizację,
  - o pozwolić na dwukrotne zwiększenie liczby budynków poddawanych termomodernizacji do roku 2030.
2. Programy tworzone w ramach Krajowego Planu Odbudowy i nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej nie powinny krzyżować się z istniejącymi programami takimi jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów, Czyste Powietrze oraz ulga termomodernizacyjna. Należy:
  - o Zadbać o komplementarność ofert różnych programów,
  - o Wprowadzić jednolite zasady przyznawania wsparcia,
  - o Wprowadzić rozwiązania oraz kryteria pozwalające na łączenie uzupełniających się instrumentów finansowych,
  - o Przeznaczyć środki publiczne na wsparcie techniczne potencjalnych beneficjentów.
3. Konieczne jest organizowanie skutecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych, zwiększających świadomość beneficjentów i zachęcających do skorzystania z programów wsparcia. Kampanie powinny być dedykowane do odpowiednich odbiorców i wykorzystywać kanały takie jak, np. audytorzy energetyczni, banki. Grupą beneficjentów wymagającą szczególnego wsparcia są ciągle mało aktywne wspólnoty mieszkaniowe.

4.2.3 Uczestnicy

W sesji wzięli udział przedstawiciele:

1	Administrator i Menedżer Nieruchomości
2	Agencja Rozwoju Mazowsza S.A.
3	Alior Bank
4	Alior Bank SA
5	Amber Sp. z o.o.
6	AUiPE AG
7	Bank Gospodarstwa Krajowego
8	BAPE
9	BNP Paribas
10	Europejski Bank Inwestycyjny
11	Fundacja Poszanowania Energii
12	GETIN NOBLE BANK SA
13	Instytut Badań Strukturalnych
14	Instytut Rozwoju Miast i Regionów
15	Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
16	NFOŚiGW
17	Politechnika Warszawa/ Związku Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa
18	Politechnika Warszawska
19	Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych
20	Saint-Gobain Polska
21	SAPE
22	Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć "Energie Cites"
23	Urząd Miejski w Bielsku-Białej
24	WFOŚiGW w Toruniu
25	WiseEuropa
26	Zrzeszenie Audytorów Energetycznych
27	Związek Banków Polskich

5 Sesja tematyczna 2: Kompleksowa Obsługa Inwestora - jak wdrożyć w Polsce?

DZIEŃ PIERWSZY, 23 marca 2021, 11:30 – 13:30, Prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Moderator: Pan Arkadiusz Węglarz, KAPE S.A.

Sprawozdawca: Pan Jerzy Bagiński, FPE

Wsparcie techniczne sesji: Aleksandra Dudek, SAPE

Cel:

Celem Sesji tematycznej 2 była prezentacja dobrych praktyk oraz wymiana doświadczeń i pomysłów dla tworzenia efektywnych mechanizmów finansowych oraz zwiększenie dostępu do finansowania poprawy efektywności energetycznej, transformacji energetycznej oraz OZE, w szczególności z wykorzystaniem modelu kompleksowej obsługi inwestora (one-stop-shop). Nacisk położono na prezentację stanowiących obecnie nowych oraz zmian obecnych ram wsparcia finansowania efektywności energetycznej, szczególnie w zbliżającej się nowej perspektywie finansowej UE. Sesja była kontynuacją zagadnień poruszanych podczas Sesji tematycznej 1, która odbyła się podczas Drugiego Krajowego Okrągłego Stołu w marcu 2019 roku w Warszawie.

5.1 Prezentacje:

5.1.1 [Model one-stop-shop na poziomie regionalnym – doświadczenia UE, możliwości wdrożenia w Polsce](#)

Pan Andrzej Rajkiewicz Wiceprezes Zarządu SAPE/FPE i Pan Andreas Piontek, Energy Expert Europejski Bank Inwestycyjny

Pan Andrzej Rajkiewicz szczegółowo omówił doświadczenia krajów UE w zakresie wdrażania i wykorzystania modeli one-stop-shop / Kompleksowej Obsługi Inwestora (OSS/KOI) na poziomie regionalnych i miejskich struktur samorządowych. Na tej podstawie szczegółowo scharakteryzował, zarówno główne modele biznesowe wsparcia inwestorów projektów poprawy efektywności energetycznej, jak i formy organizacyjno-prawne OOS. Następnie omówił zidentyfikowane potrzeby oraz zasygnalizował potencjalne możliwości i sposoby tworzenia i wdrożenia Kompleksowej Obsługi Inwestora (KOI) na poziomie regionalnym, w Polsce. Ostatnim elementem prezentacji było scharakteryzowanie pożądanych cech jakie powinna posiadać jednostka OSS/KOI w Polsce. Pan Andreas Piontek przedstawił doświadczenia EIB oraz programu ELENA w zakresie efektywnego wdrażania OSS. Szczegółowo omówił uwarunkowania dotacji na przygotowanie programów inwestycyjnych oraz potencjalnych beneficjentów i rodzaje działań objętych wsparciem. Następnie zaprezentował dwa przykłady wykorzystania instrumentu ELENA do stworzenia struktur OSS/KOI.

5.1.2 [Ustawa o efektywności energetycznej jako element motywujący inwestorów do przygotowania i przeprowadzenia projektów poprawy efektywności energetycznej](#)

Pan Arkadiusz Węglarz, Doradca Zarządu ds. Gospodarki niskoemisyjnej, KAPE S.A.

Prelegent zaprezentował najnowsze zmiany oraz uzupełnienia i rozszerzenia Ustawy o efektywności energetycznej, szczególnie te, które mogą wpłynąć na intensyfikację działań inwestorów w kierunku przygotowywania i przeprowadzenia projektów poprawy efektywności energetycznej. W szczególności zwrócił uwagę na zmiany w zakresie: pozyskiwania białych certyfikatów, umów typu EPC, opłaty zastępczej i sposobu realizacji tego obowiązku oraz obowiązków sprawozdawczych.

5.1.3 [Projekt „LIFE EKOMAŁOPOLSKA – Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii”](#)

Pan Piotr Łyczko, Z-ca dyrektora Departamentu Środowiska, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Prelegent szczegółowo omówił doświadczenia Województwa Małopolskiego z realizacji dwóch projektów w ramach programu LIFE IP: „LIFE MAŁOPOLSKA-Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” – 2015-2023 oraz „LIFE EKOMAŁOPOLSKA-Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego” – 2021-2030. Szczegółowo scharakteryzował cele, działania i beneficjentów projektu. Omówił także efekty projektu

w postaci kampanii, szkoleń i stworzonych narzędzi a także korzyści płynące z projektów dla Małopolan. Sporo uwagi poświęcił zagadnieniom partnerskiego przygotowywania oraz budowania projektu LIFE EKOMAŁOPOLSKA, który można wykorzystać przy tworzeniu struktur OSS/KOI.

5.1.4 Pytania i odpowiedzi do prezentacji:

1. Jaki jest sposób wypłaty dotacji w ramach programu ELENA na przygotowanie inwestycji efektywności energetycznej?
  - a. *Pierwsza transza dofinansowania w wysokości 40% wypłacana jest w formie zaliczki w momencie rozpoczęcia realizacji projektu, następnie po 18 miesiącach jego realizacji wypłacana jest kolejna zaliczka w wysokości 30%, pozostała do wypłaty kwota 30% dotacji wypłacana jest na zakończenie realizacji projektu w formie refundacji poniesionych kosztów.*
2. W jaki sposób samorządy mogą skorzystać z wprowadzanych zmian w Ustawie efektywności energetycznej?
  - a. *Prelegent zaproponował udzielenie odpowiedzi w drugim dniu Okrągłego Stołu podczas sesji dyskusji.*
3. Czy projekt LIFE EKOMAŁOPOLSKA można uznać za dobrą praktykę, demonstrację tworzenia struktury OSS, w szczególności w fazie przygotowania tego projektu?
  - a. *Prelegent potwierdził, że projekt można uznać częściowo za przykład tworzenia struktury OSS oraz wyraził zainteresowanie realizacją pilotażu OSS/KOI w ramach projektu.*
4. Jakie są możliwości dofinansowania projektów efektywności energetycznej w Województwie Małopolskim?
  - a. *Prelegent zaproponował udzielenie odpowiedzi w drugim dniu Okrągłego Stołu podczas sesji dyskusji.*

5.2 Dyskusja w sesji tematycznej

DZIEŃ DRUGI 24 marca 2021, 9:00 – 11:30,

Moderator: Pan Arkadiusz Węglarz, KAPE S.A.

Sprawozdawca: Pan Jerzy Bagiński, FPE

Wsparcie techniczne sesji: Aleksandra Dudek, SAPE

5.2.1 Pytania kierujące dyskusję:

- Które z modeli one-stop-shop funkcjonujących w Europie Zachodniej są najbardziej adekwatne do sytuacji w Polsce na szczeblach krajowym, regionalnym, powiatowo/gminnym?
- W jaki sposób pobudzić podmioty publiczne w Polsce do skorzystania z doświadczeń i dodatkowych środków z UE w celu powoływania do życia one-stop-shop na różnych szczeblach?
- Czy w przypadku uzyskania dofinansowania z programu ELENA 90% kosztów przygotowania inwestycji, można uzyskać pokrycie 10% udziału własnego ze środków krajowych?
- Co konkretnie można zaproponować gminom i jakie wsparcie mogą otrzymać merytorycznie i finansowo?
Ze względu na częste zmiany prawa, postęp techniczny, zmiany zasad pozyskiwania środków, mnogość różnych propozycji w tej dziedzinie występuje niedobór kompetencji oraz sił i środków w gminie. Koncepcja OSS (one stop shop) w tym kontekście może być dla Gmin bardzo atrakcyjna.

Odpowiedzi na inne pytania podczas dyskusji:

1. W jaki sposób samorządy mogą skorzystać z wprowadzanych zmian w Ustawie efektywności energetycznej?
  - a. *Samorządy mogą skorzystać z białych certyfikatów, mogą także skorzystać z dotacji na modernizację sieci ciepłowniczych oraz instalacji c.w.u. Istotną zmianą, na której na pewno skorzystają samorządy będzie modyfikacja możliwości zawierania umów EPC w ten sposób, że do długu publicznego nie będą wliczane środki i ryzyka dla projektów ESCO realizowanych przez jst.*
2. Jakie są możliwości dofinansowania projektów efektywności energetycznej w Województwie Małopolskim?

- a. *Prelegent po zapoznaniu się aktualnymi możliwościami dofinansowania projektów efektywności energetycznej (EE) w ramach programu RPO Małopolska stwierdził, że fundusze na ten cel zostały w obecnej perspektywie finansowej wyczerpane i będą dostępne w okresie nowej 2021-2027.*
3. Co było głównym interesem oraz spoiwem dla przygotowania projektu LIFE EKOMAŁOPOLSKA?
  - a. *Podstawowym interesem była chęć stworzenia spójnego i kompleksowego planu klimatycznego dla województwa, brak planów ochrony powietrza w gminach oraz brak zasobów i koordynacji w gminach dla tworzenia takich planów.*
4. Co się nie udało lub poszło „nie tak” w projekcie LIFE EKOMAŁOPOLSKA?
  - a. *Wyzwaniem dla projektu okazała się koordynacja dużej ilości partnerów, co spowodowało konieczność rozbudowania zespołu projektowego o dodatkowe zasoby do działań operacyjnych i rozliczeń (z 3 do 12 osób). Istotnym wyzwaniem jest potrzeba ciągłego zachęcania i angażowania Gmin do działań i aktywności w projekcie. Gminy jako jednostki niezależne nie zawsze są chętne do współpracy, często mają własne problemy i priorytety oraz dynamikę działania, niekoniecznie zbieżną z harmonogramem i celami projektu.*
5. Jak poradzić sobie z problem znalezienia właściwych osób, które mogą pełnić funkcję ekodoradcy w Gminach?
  - a. *Rozwiązaniem problemu w Małopolsce było postawienie niskich wymagań na początku a następnie intensywne szkolenia oraz kształcenie podyplomowe dla zrekrutowanych i zmotywowanych kandydatów.*

5.2.2 Konkluzje i rekomendacje

1. Uczestnicy sesji zgodzili się, że najbardziej adekwatne do sytuacji w Polsce są modele OSS w kolejności: publiczny na bazie JST, a następnie publiczno/prywatny.
2. Uzgodniono konieczność bardziej szczegółowego zbadania czynników zachęcających urzędy publiczne we Francji do tworzenia struktur OSS, pozyskiwania dotacji oraz dystrybucji ich mieszkańcom lokalnych społeczności.
3. Rekomendowano współpracę podmiotów zewnętrznych z NFOŚiGW dla promocji rozwiązań organizacyjnych i technicznych programu „Czyste powietrze” z możliwością tworzenia struktur KOI.
4. Rekomendowano rolę i możliwość banków wystąpienia w roli OSS dla programu „Czyste powietrze” oraz szerzej dla innych programów EE.
5. Zwrócono uwagę na rozpoczynający się projekt utworzenia struktury OSS na bazie wsparcia ELENA, który będzie realizowany przez spółdzielnie mieszkaniowe w Województwie Śląskim, rekomendowano zainteresowanie się etapem realizacji i efektami tego projektu, jako potencjalnego wzoru do naśladowania.
6. **Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego zadeklarował duże zainteresowanie i gotowość pozyskania praktycznych informacji oraz doświadczeń związanych z tworzeniem struktur KOI oraz przeprowadzenia pilotażu utworzenia takiej struktury na Mazowszu.**
7. Zwrócono uwagę, że **przy tworzeniu struktur KOI i świadczeniu usług przez podmioty w modelu OSS najważniejszymi zagadnieniami** są wybór zakresu świadczonych usług przez OOS oraz wybór obszaru działania dla OOS. Elementy te bezpośrednio warunkują zarówno wielkość podmiotu, który będzie świadczył usługi OSS, jego strukturę oraz koszty działalności. Rekomendowano jako zasadę dla i działalności podmiotów OSS ewaluowanie od podmiotu wspieranego w pierwszej fazie działalności, do podmiotu samofinansującego się w perspektywie docelowej.
8. Zwrócono uwagę **na potrzebę** koordynacji informacji w gminie dotyczących potencjału efektywności energetycznej (budynki, źródła finansowania, przedsiębiorcy).
9. Wyrażono **niepokój** związany z przedstawionymi podczas pierwszego dnia Okrągłego Stołu **załoženiami Długoterminowej Strategii Renowacji Budynków stawiającej w okresie pierwszych 5 lat na proces płytkiej termomodernizacji**, co zdaniem części uczestników sesji może być wręcz zabójcze dla procesu wdrażania i finansowania rozwiązań efektywności energetycznej oraz powodzenia tworzenia struktur i podmiotów KOI w Polsce. Wyrażono opinię, że jako rozwiązanie tego problemu można brać pod uwagę termomodernizację etapową oraz mechanizm paszportu energetycznego budynku.
10. Wyrażono opinię, że tworzące się oraz działające już spółdzielnie energetyczne, mogą pełnić rolę podmiotów OOS.
11. Zwrócono uwagę na fakt, że nowelizacja Ustawy o efektywności energetycznej rozszerzająca prosumentstwo na wspólnotę mieszkaniową, może być szansą dla świadczenia usług w modelu OSS.
12. Uczestnik sesji, posiadający doświadczenia dobrych praktyk wdrażania EE w Szwecji, zarekomendował termomodernizację budynków wielorodzinnych z wykorzystaniem systemu nadbudów oraz instalowaniem wentylacji mechanicznej.

13. Uczestnicy zgodzili się, że aby istotnie pobudzić podmioty publiczne w Polsce do skorzystania z doświadczeń i dodatkowych środków z UE w celu powoływania do życia one-stop-shop na różnych szczeblach potrzebne są właściwa informacja, odpowiednie regulacje oraz dodatkowe zachęty w tym zakresie.
14. **Zgłoszono inicjatywę zorganizowania pod patronatem Ministerstwa Rozwoju oraz Ministerstwa Klimatu konferencji dla wszystkich Urzędów Marszałkowskich z przedstawicielem programu ELENA dla szczegółowego omówienia możliwości skorzystania ze środków programu ELENA oraz tworzenia podmiotów OOS. Dodatkowo zgłoszono organizację w tym obszarze tematycznym pod stolika w ramach Round Baltic.**
15. Wyrażono opinię, że aktualnie Urzędy Marszałkowskie boją się podejmowania ryzyka wykorzystania środków z programu ELENA ze względu na brak dostępnych atrakcyjnych środków na inwestycje.
16. Zarekomendowano podjęcie rozmów z NFOŚiGW dla udostępnienia środków z dopłat dla uzyskania 10% udziału własnego ze środków krajowych dopełniających 90% dofinansowania z programu ELENA na proces przygotowania inwestycji EE.
17. **Przedstawiciele programu ELENA poinformowali o dużym zainteresowaniu oraz prowadzonych rozmowach dla wprowadzenia w Polsce programu National ELENA oraz dofinansowywania przygotowywania inwestycji EE ze środków programów operacyjnych nowej perspektywy finansowania UE.**
18. Wyrażono opinie potrzeby wprowadzenia większych wymagań dla podmiotów wybieranych jako operatorzy w gminach/powiatach dla intensyfikacji i profesjonalizacji procesu identyfikowania i przygotowywania przez gminy inwestycji EE.
19. **NFOŚiGW zgłosił inicjatywę finansowanie punktów informacyjnych w gminach dla programu „Czyste Powietrze” (model 30 tyś dofinansowania, premia od każdego złożonego wniosku oraz premia dla najlepszych).**

5.2.3 Uczestnicy

W sesji wzięli udział przedstawiciele:

1	Fundacja Poszanowania Energii
2	AUIPE AG
3	Bank Gospodarstwa Krajowego
4	Bank Ochrony Środowiska S.A.
5	BANK POCZTOWY S.A.
6	BAPE
8	Burmistrza Miasta Płońsk
9	Centrum Przedsiębiorczości Racjonalnej
10	Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska
11	Europejski Bank Inwestycyjny
12	Fundacja Poszanowania Energii
13	Instytut Rozwoju Miast i Regionów
14	Korporacja Budowlana DOraco Sp z o.o.
15	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
16	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
17	Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
18	NAPE S.A.
19	NFOŚiGW
20	PGK w Płońsku Sp. z o.o.
21	Regionalna Agencja Poszanowania Energii i Środowiska
22	SAPE/FEWE
23	Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć "Energie Cites"
24	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
25	Urząd Miasta w Jaśle
26	Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach
27	Virtual Power Plant Sp. z o.o.
28	Związek Powiatów Polskich

6 Sesja tematyczna 3: Wsparcie dla rozwoju rynku ESCO

DZIEŃ PIERWSZY, 23 marca 2021, 11:30 – 13:30, Prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Moderator: Pan Marcin Jamiołkowski, NFOŚiGW

Sprawozdawca: Pan Marek Amrozy, NAPE S.A.

Wsparcie techniczne sesji: Pani Katarzyna Rajkiewicz, SAPE

Cel:

Realizacja krajowego celu w zakresie oszczędności energii napotyka szereg barier, wśród których identyfikuje się min. dostępność atrakcyjnych dla odbiorców końcowych form finansowania oraz wsparcie techniczne w uzyskiwaniu realnych oszczędności energii po wdrożeniu modernizacji. Formułą potencjalnie likwidującą obie ww. bariery jest realizowanie modernizacji przez dostawcę, którego dochód jest uzależniony od faktycznie osiągniętych oszczędności. Taka formuła została spopularyzowana w wielu krajach w formie tzw. kontraktów EPC (Energy Performance Contracting / Umowy o Poprawę Efektywności Energetycznej) przez specjalistyczne firmy ESCO (Przedsiębiorstwa Usług Energetycznych). Formuła EPC przenosi kwestie finansowania oraz większość ryzyka na dostawcę, co w szczególności jest atrakcyjne dla jednostek samorządowych posiadających ograniczone zasoby kadr technicznych oraz ograniczone możliwości zadłużania się. Będąca w trakcie nowelizacji Ustawa o efektywności energetycznej wprowadza zmiany określające w szczególności w jakich sytuacjach umowy EPC nie będą miały wpływu na zwiększenie poziomu długu publicznego. Dodatkowo, NFOŚiGW razem z PFR pracują nad programem wsparcia jednostek samorządowych ukierunkowanym na popularyzację realizacji modernizacji w formule ESCO/EPC. Całokształt podejmowanych inicjatyw powinien pozwolić na usunięcie jednych z głównych barier stosowania w Polsce umów o poprawę efektywności energetycznej.

6.1 Prezentacje

6.1.1 [Nowelizacja ustawy o efektywności energetycznej – zmiany w zakresie umów o poprawę efektywności energetycznej](#)

Pani Ewa Kossak, Naczelnik Wydziału Efektywności Energetycznej, Departament Ciepłownictwa, Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Prelegentka omówiła stan obecny oraz projektowane zmiany legislacyjne w kontekście rynku ESCO. Zidentyfikowane bariery rozwoju rynku ESCO stanowią głównie kwestie wynikające z braku uregulowania wpływu EPC na dług publiczny, braku pewności jaką procedurę zakupową powinny stosować JST przy wyborze partnera ESCO, braku oficjalnych wytycznych w zakresie wzorów umów. Prelegentka przedstawiła obecny i planowany proces prac legislacyjnych związanych z usuwaniem zidentyfikowanych barier, tj. w szczególności: wyjęcie zobowiązań typu EPC z wyliczania poziomu długu publicznego, określenie w rozporządzeniu zasad na jakich kwalifikowane będą kontrakty EPC w kontekście długu publicznego, powiązania kontraktów EPC z procedurami PPP, plan opublikowania oficjalnych wytycznych dotyczących zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej, plan objęcia monitoringiem rynku ESCO.

6.1.2 [Instrumenty ograniczania ryzyka w finansowaniu inwestycji przez EPC – przykłady dobrych praktyk zagranicznych](#)

Pan Robert Pernetta, Financial Instruments Advisory, EIB

Prelegent omówił sytuację rynków ESCO w innych krajach. Opisał zidentyfikowane problemy oraz przyjęte rozwiązania. Zaprezentował wynik analizy ryzyk związanych z kontraktami ESCO z punktu widzenia różnych interesariuszy oraz możliwe sposoby ich redukcji. Opisał aktywność Europejskiego Banku Inwestycyjnego ukierunkowaną na wspieranie rozwoju rynku ESCO. Jako przedstawiciel EBI zachęcił do korzystania z mechanizmu ELENA oraz inspirowania się opracowanym wraz z Eurostatem poradnikiem dla praktyków dotyczącym statystycznego traktowania EPC w długu i deficycie publicznym oraz opracowanymi wraz z Komisją Europejską, DG REGIO, wytycznymi odnośnie wykorzystania dla EPC europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFRR, FS, FST). Zasygnalizował również projekt będący w trakcie inicjacji - Wsparcie przy tworzeniu platformy inwestycyjnej EPC w Polsce.

6.1.3 Projekt skupu wierzytelności od firm ESCO przez NFOŚiGW. Inicjatywa Polskiego Funduszu Rozwoju i NFOŚiGW

Pan Marcin Jamiołkowski, Z-ca Dyrektora Departamentu Funduszy Zewnętrznych, NFOŚiGW

Prelegent opisał wynik analizy barier dla rynku ESCO wraz ze wskazaniem możliwych działań mitygujących. Przedstawione wnioski były spójne z konkluzjami przedstawionymi przez Panią Ewę Kossak podczas poprzedzającej prezentacji. Prelegent opisał założenia projektu realizowanego przez NFOŚiGW razem z KAPE pt.: System finansowania wzrostu efektywności energetycznej i OZE w głębokiej modernizacji budynków. Projekt polega na analizie i adaptacji założeń LABEEF, zbudowaniu mechanizmu dedykowanego inwestycjom poprawy efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (modernizowanych w formule EPC), oraz połączenie realizacji pilotażowych inwestycji w połączeniu ze skupem wierzytelności ESCO. W celu realizacji projektu NFOŚiGW przygotował nowy program priorytetowy: Renowacja z gwarancją oszczędności EPC+ oraz zawarł adekwatne porozumienie z PFR jako instytucją możliwą do prowadzenia skupu wierzytelności. Nabory wniosków planowane są w drugiej połowie roku 2021. Projekt zakłada udział doradców energetycznych w kluczowych momentach procesu inwestycyjnego realizowanego w formule EPC.

6.1.4 Pytania i odpowiedzi do prezentacji:

1. Czy NFOŚiGW rozważa, aby w grupie beneficjentów programów wspierających rynek ESCO znalazły się też firmy? W szczególności lokalne sieci ciepłownicze?
  - a. *W ramach pilotażu katalog beneficjentów i zakres inwestycji musiał być zawężony. W kolejnych etapach projektu katalog wspieranych inwestycji zostanie rozszerzony o budynki użyteczności publicznej. Możliwość realizacji inwestycji w przedsiębiorstwach jest analizowana i może zostać uwzględniona w przyszłości po doprecyzowaniu kwestii związanych m.in. z pomocą publiczną. Dla wsparcia sektora ciepłownictwa NFOŚiGW projektuje oddzielne, dedykowane instrumenty wsparcia.*
2. Warto by było połączyć PP Renowacja z Czystym Powietrzem dla budynków wielorodzinnych, jeśli po pilotażu będzie decyzja o kontynuacji. Bardzo dobrze się uzupełniają
  - a. *Są obecnie prowadzone prace nad pilotażami rozwinięcia Czystego Powietrza na budynki wielomieszkaniowe do 30 mieszkań, ale pojawia się ryzyko interferencji z FTiR i będą prowadzone prace dotyczące doprecyzowania demarkacji pomiędzy instrumentami wsparcia.*
3. Czy NFOŚiGW rozważa, aby w grupie beneficjentów programów wspierających rynek ESCO uwzględnić baseny kryte funkcjonujące w ramach JST?
  - a. *Jeżeli dany basen spełnia definicję budynku użyteczności publicznej, będzie się kwalifikował do pilotażu w ramach programu Renowacja z gwarancją oszczędności EPC+.*
4. Czy wspierane przez NFOŚiGW inwestycje również mogą uwzględniać instalację małych układów kogeneracyjnych?
  - a. *O ile zasadność zastosowania układu CHP wynikała z rekomendacji audytu, będzie to koszt kwalifikowany*
5. W jaki sposób wystandardyzowane przez NFOŚiGW szablony postępowań ESCO mogą być rozszerzane?
  - a. *w drugim etapie "szablony" takie jak kontrakt EPC będą uzupełniane o realizację inwestycji w budynkach użyteczności publicznej*
6. Kluczowe jest podejście holistyczne do rezultatów optymalizacji z uwzględnieniem elastyczności energetycznej. Czy np. projekty modernizacji szkół, o których była m.in. mowa, mogą być doprecyzowane pod kątem uzyskiwania holistycznego efektu (w tym upewnienie się, że nowe urządzenia rekuperacyjne oraz źródła OZE są ze sobą eksploatacyjnie skorelowane)?
  - a. *wytyczne techniczne będące załącznikiem do programu, będą zawierać wskazania integracji systemów technicznych w obiektach. Szkoły planuje się włączyć do programu w drugim etapie (po pilotażu dotyczącym modernizacji budynków wielorodzinnych).*
7. Czy program NFOŚiGW zakłada, że już po roku / w 2023 będzie potwierdzenie, że zakładane rezultaty są zapewnione?
  - a. *NFOŚiGW zakłada, że pojawi się część "szybkich projektów", które pozwolą rozliczyć efekt "pomiarowy" już w roku 2023, weryfikacja generowanych oszczędności na podstawie zastosowanych systemów monitoringu będzie podstawą umożliwienia skupu wierzytelności i będzie prawdopodobnie możliwa po pierwszym pełnym sezonie grzewczym.*

8. Czy doradcy energetyczni w ramach projektu NFOŚiGW będą wspierać (doradzać) JST również już na etapie wyboru firmy ESCO - np. na etapie dialogu technicznego? Czy doradcy energetyczni NFOŚiGW będą wspierać JST również na etapie procedur przetargowych?
  - a. *Kwestie procedur przetargowych jest identyfikowana przez NFOŚiGW jako jedna z kluczowych elementów przygotowania inwestycji i planuje się wesprzeć doradcami energetycznymi NFOŚiGW ten etap. Dodatkowo zachęca się do skorzystania z poradnika zawierającego wzory umów ESCO opracowanego w ramach projektu ESCO dla Samorządów <https://nape.pl/esco-dla-samorzadow/>*
9. Czy NFOŚiGW przewiduje możliwość wprowadzenia gwarancji dla firm ESCO kredytujących w Bankach inwestycję realizowaną w ramach umowy EPC, podobnie jak to jest projektowane w Programie "Czyste Powietrze"?
  - a. *NFOŚiGW nie może bezpośrednio udzielać gwarancji, więc testowany jest mechanizm zasilania środkami Narodowego Funduszu specjalnego funduszu gwarancyjnego obsługiwane przez BGK. Jest to element szerszej dyskusji prowadzonej obecnie dotyczącej optymalnych modeli wspierania inwestycji. Dodatkowo przy okazji prac nad pilotażem programu Renowacja z gwarancją oszczędności EPC+ PFR analizuje możliwość wykorzystania innych instrumentów wspierających płynność ESCO takich jak np. gwarancje.*
10. W kontekście realizacji inwestycji poprawy efektywności energetycznej w modelu ESCO w przedsiębiorstwach cenne wydaje się również wykorzystanie w przyszłości mechanizmu "pass through" gdzie pomoc publiczna płynie przez ESCO do beneficjenta końcowego. Na poziomie Komisji Europejskiej planowana jest nowelizacja GBER (Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) które zaoferuje nowy wachlarz możliwości dla kontraktów EPC.
11. Kiedy jest planowana zmiana w ustawie o finansach publicznych umożliwiająca niewliczanie umów EPC do wskaźników zadłużenia Jednostek samorządu terytorialnego?
  - a. *najpierw postanowiono wdrożyć wytyczne Eurostatu, a zmiana art 243 UoFP jest odłożona na później jako bardziej kłopotliwa i trudna proceduralnie do wdrożenia.*
12. Co oznacza wynagrodzenie ustalone względem dostępności przedmiotu przedsięwzięcia?
  - a. *Jest to zapis przeniesiony z Dyrektywy EE zgodnie z intencją oryginalnego brzmienia.*
13. Czy mogą Państwo krótko podsumować różnice w realizacji przez JST umów EPC w oparciu o PPP oraz o ustawę o efektywności energetycznej i PZP (w obecnym kształcie ustawy)? Czy rekomendują Państwo którąś z tych opcji?
  - a. *od stycznia 2021 wchodzi nowe przepisy - umowa EPC będzie realizowana na podstawie umowy o PPP z wyłączeniem 3a 3b art 7 ...itd. czyli nie będą miały zastosowania kwestie uznane za nadmierne obciążające, analiza efektywności, Intencją legislatora jest upodobnienie procedur do tych istniejących na rynku dotychczas. W przyszłości planuje się rewizję czy przyjęte podejście jest optymalne.*

6.2 Dyskusja w sesji tematycznej

DZIEŃ DRUGI 24 marca 2021, 9:00 – 11:30,

Moderator: Pan Marcin Jamiołkowski, NFOŚiGW

Sprawozdawca: Pan Marek Amrozy, NAPE S.A.

Wsparcie techniczne sesji: Pani Katarzyna Rajkiewicz, SAPE

6.2.1 Pytania kierujące dyskusję:

- Czy i kiedy można spodziewać się wprowadzenia powszechnych gwarancji dla firm MŚP oferujących oszczędność energii (ESCO), z wykorzystaniem europejskich instrumentów gwarancyjnych?
- Jakie będą zasady skupu wiarytelności przez NFOŚiGW od firm ESCO ukierunkowanych na termomodernizację budynków?
- Czy z punktu widzenia rozwoju rynku kontraktów ESCO wartościowy byłby instrument niezależnej weryfikacji przez trzecią stronę planowanych i faktycznie osiągniętych oszczędności energii? Jaka jest opinia strony publicznej (inwestora)? Jaka jest opinia firm wdrażających (ESCO)? Jaka jest opinia strony mającej zabezpieczać gwarancje bankowe / skupować wiarytelności?
- Czy obserwowana na rynku dokładność i forma audytów energetycznych jest wystarczająca do zawierania na ich podstawie kontraktów ESCO? Czy są jakieś elementy zakresu i formy audytu, które należałoby zmodyfikować? Jaka jest

Patronat

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

RoundBaltic RoundBaltic – Promotion of Smart Finance for Smart Buildings in the Baltic Region with focus on Poland, Latvia and Denmark, H2020 umowa nr 957051

Funded by the Horizon 2020 Framework Programme of the European Union

opinia strony mającej zabezpieczać gwarancje bankowe / skupować wierzytelności? Jaka jest opinia firm wdrażających (ESCO)?

- Na jakim etapie procesu modernizacyjnego należy przewidzieć optymalny moment na ewentualny odkup wierzytelności przez PFR i NFOŚ? Jaki rodzaj potwierdzenia osiągnięcia parametrów finansowych powinien być podstawą do podjęcia decyzji o odkupie wierzytelności?
- Jakiego rodzaju przedsięwzięcia obecnie są najchętniej realizowane w formule ESCO?
- Jakie okresy / stopy zwrotu będą atrakcyjne dla instytucji finansowych odkupujących wierzytelności ESCO?

6.2.2 Konkluzje i rekomendacje

- Uczestnicy panelu zgodnie potwierdzili, że w kontekście rozwoju rynku ESCO jesteśmy w krytycznym momencie: zmiana ustawy o EE gwarantuje pozabudżetowość EPC dla JST przy reżimie stosowania PPP, co niesie duże szanse na intensyfikację korzystania przez JST z rozwiązań typu ESCO.
- Instrument finansowy tworzony przez NFOŚiGW i PFR wydaje się bardzo obiecującym rozwiązaniem adresującym jedną z istotnych barier dla firm ESCO, czyli odblokowanie ich płynności finansowej przy długoterminowych projektach
- Uczestnicy wskazali na krytyczny udział doradców energetycznych na etapie pomocy w identyfikacji inwestycji i pomocy w wyborze ESCO, a także niezależnej i wiarygodnej weryfikacji generowanych oszczędności energii (co dodatkowo, wg opinii przedstawicieli banków oznacza zmniejszenie ryzyka dla instytucji finansujących). Podkreślono, że wsparcie dla JST jest obecnie potrzebne na każdym etapie realizacji umowy ESCO, począwszy od wyboru partnera ESCO do monitoringu efektów modernizacji.
- Przy definiowaniu roli niezależnego weryfikatora osiągnięcia oszczędności zidentyfikowano potrzebę starannego wyważenia wpływu takiej instytucji na zwiększanie całkowitych kosztów transakcyjnych oraz na wydłużenie procesu. Proponuje się, aby udział niezależnego arbitra był dobrowolny, tak aby nie angażować go w przypadkach, gdy mechanizmy rynkowe są wystarczające z punktu widzenia stron umowy ESCO. Zakładając, że niezależny weryfikator ma nieść wartość dodaną, jego udział nie może generować nadmiernych dodatkowych kosztów. Jeśli firma ESCO miałaby ponosić koszty weryfikatora, powinno być to związane z symetryczną dodatkową korzyścią - np. lepszą oceną kredytową obniżającą koszt kapitału. Wg opinii przedstawicieli sektora bankowego niezależna weryfikacja efektu miałaby istotne znaczenie przy ocenie kredytowej. Niemniej, na obecnym etapie rozwoju rynku ESCO istnieje szereg barier dotyczących m.in. odmiennego sposobu prowadzenia postępowań przetargowych oraz wspólnego zrozumienia niejednokrotnie skomplikowanej metodyki rozliczania oszczędności. Uczestnicy potwierdzili, że niezależny i wiarygodny arbiter mógłby odegrać pozytywną rolę szczególnie w obszarze budowania zaufania inwestora.
- Aktualnie obserwowana jakość i dokładność audytów energetycznych została oceniona jako najczęściej niewystarczająca do zawarcia na ich podstawie zobowiązania w formule ESCO. W obecnej sytuacji oraz docelowo jedynie firma ESCO może wykonać audyt, który będzie podstawą do podjęcia zobowiązań w formule ESCO. Ale audyt może być wykonywany dwuetapowo: na wstępnym etapie, przez inny podmiot, może być wykonywany rodzaj audytu wstępnego potrzebny do wyboru partnera ESCO, a następnie audyt dokładny będący podstawą do rozliczania efektów. Audyt wstępny do celów ESCO powinien być koniecznie oparty o rzeczywiste zużycie i koszty energii, co w przypadku audytów energetycznych realizowanych na rynku powszechnym nie zawsze jest regułą.
- Przy definiowaniu metodologii dotyczących audytów oraz rozliczeń kontraktów ESCO na cele programów dotacyjnych uczestnicy sugerują nie opracowywać nowych rozwiązań, tylko inkorporować istniejące już metodologie – np. protokół IPMVP (International Performance Measurement and Verification Protocol), który mógłby być wiarygodną i kompleksową podstawą do szacowania bazowego zużycia energii, które jest kluczowe w kontekście prawidłowego oszacowania potencjału zmniejszenia zapotrzebowania na energię oraz wyliczania efektów energetycznych. Równocześnie, przy determinowaniu zasad konstruowania kontraktów ESCO i mechanizmów ich finansowania sugeruje się wykorzystać IEEFP (International Energy Efficiency Financing Protocol). Podkreślono, że kontrakty należy formułować w ten sposób, aby realizowany projekt ESCO nie blokował przedsięwzięć nowych, niezależnych od ESCO a wprowadzanych przez ESCO-biorcę.
- Wskazano jako istotne powiązanie rozliczenia efektów jednocześnie na ciepłe i energii elektrycznej, gdyż jest to kluczowe dla nowszych budynków wyposażonych w rozbudowaną automatykę budynkową lub HVAC oraz dla obiektów wyposażonych w nowoczesne źródła ciepła (np. pompy ciepła). Sugeruje się również rozważenie używania w programach wsparcia również EP (energia pierwotna) jako wskaźnika efektu zamiast jedynie EK (energia końcowa/finalna).

- Sformułowano i oceniono jako ciekawy pomysł gradacji procentowej skupu wierzytelności w miarę potwierdzania generowanych oszczędności w kolejnych latach realizacji kontraktu. Jest to istotne z punktu widzenia dłuższego czasu koniecznego na zweryfikowanie dostarczania faktycznych oszczędności. Dodatkowo, osiągnięcie docelowych oszczędności może zabrać dłużej niż jeden sezon grzewczy / okres rozliczeniowy. Dokonywanie kolejnych zabiegów optymalizacyjnych na uruchomionej instalacji jest możliwe najczęściej dopiero na podstawie wniosków płynących z monitoringu. Często operator instalacji (firma ESCO) jest w stanie zidentyfikować dodatkowe możliwości optymalizacyjne na podstawie obserwacji rzeczywistych parametrów funkcjonującego systemu i powinien być odpowiednio zmotywowany do ich wykorzystywania na korzyść beneficjenta i własną. Dodatkowo warto rozważyć ubezpieczenie długoterminowego wpływu zmienności cen różnych nośników energii (gwarancja minimalnego progu rentowności). Przy modernizacjach polegających na zastępowaniu nośników energii (np. kocioł gazowy zastępuje elektryczna pompa ciepła) pojawia się ryzyko, że proporcje cen poszczególnych nośników ulegną zmianie niezależnie od firmy ESCO (np. energia elektryczna podrożeje a gaz stanieje). W takim wypadku generowane oszczędności mogą się zmniejszyć bez winy firmy ESCO.
- Preferowany pomysł na ESCO i naturalna demarkacja z FTiR wskazuje, że inwestycje termomodernizacyjne mogłyby być finansowane ze środków FTiR a następnie formułą ESCO objęte byłyby inwestycje modernizacji źródła ciepła i wdrażanie systemów do zarządzania energią.
- Uczestnicy zasygnalizowali, że należy rozgraniczyć różne rodzaje inwestorów (prywatni i publiczni) - w kontekście wzorów umów i postępowania zamówieniowego. Przedstawiciele strony samorządowej zasygnalizowali potrzebę upowszechnienia wiedzy na temat kontraktów ESCO. Wartościowa byłaby obszerna broszura informacyjna, poradnik lub mapa drogowa. Wartościowy byłby punkt informacyjny / doradczy, w którym można by było uzyskać odpowiedzi na dylematy prawne, dowiedzieć się jakie są aktualnie dostępne możliwości finansowania, etc.
- Zidentyfikowano, że obecnie dla rozwoju ESCO nieatrakcyjne są drogie inwestycje o długim okresie zwrotu. ESCO sprawdza się bardzo dobrze w zakresie wdrażania nowoczesnych systemów do zarządzania energią (systemów teleinformatycznych monitorujących i optymalizujących w czasie rzeczywistym pracę systemów HVAC i innych systemów zużywających energię) i modernizacja źródeł ciepła dla obiektów, które zostały już poddane typowej termomodernizacji. Atrakcyjnymi klientami dla ESCO są obecnie szpitale, baseny, jednostki wojskowe, hotele, budynki użyteczności publicznej. Uczestnicy stwierdzili, że ESCO dla przedsiębiorstw produkcyjnych nie wymaga obecnie dedykowanego wsparcia.
- Przy wdrażaniu ESCO zidentyfikowano obecnie występującą barierę związaną z dostępem do odczytowych łączów komunikacyjnych liczników ciepła i gazu. W stanie obecnym przedsiębiorstwa ciepłownicze i gazownicze w sposób arbitralny często nie pozwalają na dostęp do zdalnego odczytu istniejących liczników. W rezultacie, firmy ESCO są zmuszone instalować zdublowane liczniki co niepotrzebnie zwiększa koszty wdrożenia systemu do zarządzania energią. Postuluje się, aby dostawcy wszystkich nośników energii byli zmotywowani do niedyskryminacyjnego umożliwiania dostępu do danych o poborach energii mierzonych w czasie rzeczywistym. Dodatkowo, wskazuje się jako zasadne motywowanie przedsiębiorstw ciepłowniczych do podejmowania działalności w formule ESCO jako naturalnej ewolucji swojego modelu biznesowego, który w tradycyjnej formie powszechnie staje się coraz bardziej nierentowny.

6.2.3 Uczestnicy

W sesji udział wzięli przedstawiciele:

1	NAPE
2	Bank BPS
3	Bank Spółdzielczy w Wysokiem Mazowieckiem
4	BAPE
5	BOŚ Bank
6	eGIE Opole
7	eGmina
8	EkoBroker
9	EnMS Polska
10	European City Facility
11	Europejski Bank Inwestycyjny
12	FEWE
13	KAPE
14	Korporacja Budowlana DOraco Sp z o.o.
15	Ministerstw Rozwoju, Pracy i Technologii
16	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
17	NFOŚiGW
18	Podlaskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości
19	PROMAR Sp. z o.o.
20	RAPEiŚ Toruń
21	SAPE
22	SPIUG
23	UM Bydgoszcz
24	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
25	Urząd Miasta i Gminy Pelplin
26	Urząd Miasta Włocławek
27	Urząd Miejski w Cieszynie
28	VPPlant
29	WiseEuropa
30	Związek Gmin Dorzecza Wisłok